

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ БІЗНЕСУ І ДЕРЖАВИ ЗАДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті здійснено дослідження сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу і держави. Проведено моніторинг даних щодо стану виконання цілей сталого розвитку та соціальної відповідальності, впливу держави і бізнесу на проблеми середовища. Розглянуто індикатори ЦСР та індикатори успішного урядування країн. Запропоновано удосконалення обліково-аналітичного забезпечення виконання цілей сталого розвитку для прийняття відповідних управлінських рішень. Визначені перспективи звітності сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток; соціальна відповідальність; цілі сталого розвитку; звітність сталого розвитку; соціальна звітність; Environmental, Social and Governance standards (ESG); ESG-звітування.

Актуальність теми. Глобальний економічний простір у 21 столітті знаходиться у стані перманентної кризи, викликаной недостатністю, а часом, відсутністю соціальної відповідальності влади і бізнесу. Заклики ООН до співпраці з неурядовими організаціями пов'язані з намірами трансформувати сучасну модель світової економіки для виконання цілей стратегії сталого розвитку, що неможливо без врахування соціальних цінностей. Соціальна взаємодія громади, владних інституцій і бізнесу постає у сучасному світі як необхідний чинник розвитку економіки кожної країни та світу у цілому. Пошук можливостей збалансування інтересів влади, бізнесу і громади є ознакою змін у світовій економіці, відходом від старої парадигми безвідповідальної експлуатації ресурсів, розумінням необхідності враховувати інтереси всіх учасників економічного процесу (суб'єктів економіки).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковці та громадські діячі [1–10] називають найперспективнішою ідеологією 21 століття концепцію сталого розвитку. Сталий розвиток (Sustainable Development) є загальною концепцією стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних

потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їхню потребу в безпечному і здоровому довкіллі. Основою сучасної концепції «сталого розвитку» вважається перша доповідь Римського клубу під назвою «Межі зростання» (The Limits to Growth, 1972) [11].

Встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь виявилось потребою зміни свідомості людей, здатності системного мислення [2]. В умовах зростання впливу людства на навколишнє середовище, загострення соціальних та екологічних криз, війн та інших проблем суспільного розвитку невідворотнім для більшості країн стало визнання цілей сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу та держави. Подальшого дослідження потребує ідея соціальної відповідальності та її обліково-аналітичне забезпечення у післявоєнний час для України та світу у цілому.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження соціальної відповідальності бізнесу і держави в надскладних умовах та розробка пропозицій її облікового та аналітичного забезпечення для прийняття відповідних управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх двох десятиліть на світових форумах, конференціях, зустрічах відбуваються спроби подолати кризові явища в соціальній, економічній та екологічній сферах на різних рівнях соціо-еколого-економічних систем (рис. 1). Однак, попри прийняття світовими організаціями надважливих рішень щодо сталого розвитку планети ситуація продовжується погіршуватися, а конфлікти людини і природи – поглиблюватися. У 2015 році на саміті ООН були розроблені 17 цілей сталого розвитку. Документ «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» [17] погодили лідери майже 200 країн, зокрема й Україна (рис. 1). Сталий розвиток став загальною ідеєю розвитку світу, яку впроваджуватимуть держави до 2030 року.

Україна, в свою чергу, підтримала чимало міжнародних рішень щодо сталого розвитку, як-от Порядок денний на 21 століття Agenda 21 [12] (Ріо-де-Жанейро, 1992), Декларація Тисячоліття ООН United Nations Millennium Declaration [13] (2000), Йоганнесбурзька декларація [14] та План реалізації рішень Всесвітнього саміту ООН зі сталого розвитку [15] (Йоганнесбург, 2002 рік), Майбутнє, якого ми прагнемо The Future We Want [16] (Ріо-де-Жанейро, 2012).

<i>Міжнародні конференції та ключові зустрічі</i>	<i>Рік</i>	<i>Прийняті програмні документи</i>
Конференція ООН «Людина і навколишнє середовище» (Стокгольм)	1972	План дій щодо екологічної діяльності та діяльності на міжнародному рівні
Декларація Асамблеї ООН (Найробі)	1982	Програма ООН по навколишньому середовищу
Доповідь Міжнародної комісії з навколишнього середовища і розвитку «Наше спільне майбутнє» (Комісія Брундтланд)	1987	Поширення поняття сталого розвитку
Конференція ООН по навколишньому середовищу та розвитку (Зустріч «Планета Земля») (Ріо де Жанейро)	1992	Глобальна програма «Порядок денний на XXI століття» і Принципів Ріо
Генеральна Асамблея ООН	1992	Заснування Комісії по сталому розвитку (КСР ООН)
Спеціальна сесія Генеральної Асамблеї (Зустріч на вищому рівні «Планета Земля+5»)	1997	Програма подальшого виконання «Порядку денного на XXI століття»
Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 55/2	2000	Прийняття Цілей розвитку тисячоліття
Міжнародна конференція з фінансування розвитку International Conference on Financing for Development (Мексика)	2002	Досягнення цілей розвитку та використання податкових важелів, інвестицій в розвиток капіталу, банківської системи, бюджетної і грошової політик
Всесвітня зустріч на вищому рівні по сталому розвитку («Саміт Землі – 2002») (Йоганнесбург)	2002	Йоганнесбурзька декларація по сталому розвитку та План виконання рішень
Конференція ООН зі сталого розвитку Ріо+20	2012	Зелена економіка та подолання бідності. «Майбутнє, якого ми прагнемо»
Генеральна Асамблея ООН (Саміт зі сталого розвитку)	2015	Порядок денний Період після 2015. Перетворення нашого світу. Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року

Рис. 1. Визначні міжнародні конференції та ключові зустрічі, присвячені досягненню сталого розвитку

Були спроби створити та затвердити на законодавчому рівні Концепцію сталого розвитку та Стратегію сталого розвитку України. Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» [18], опублікована у 2017 році, надавала бачення орієнтирів досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку (ЦСР), затверджених на Саміті ООН зі сталого розвитку (2015).

Розроблено національну систему ЦСР (86 завдань національного розвитку та 172 показники для їх моніторингу), яка повинна забезпечити міцну основу для подальшого планування розвитку України та моніторингу стану досягнення цілей. Ключовими пріоритетами для України було окреслено напрями: справедливий соціальний розвиток; стале економічне зростання та зайнятість; ефективне управління; екологічна рівновага та розбудова стійкості. Для ЦСР визначено ключові показники та рекомендації, які відповідають загальному баченню розвитку України (табл. 1).

Отже, в процесі адаптації ЦСР до українського контексту кожна ціль, включена до Порядку денного 2030, було переформульовано, а деякі не враховано, що призвело до менш амбітного порядку денного. У результаті визначено національні стратегічні засади для України. У 2019 році задекларовано дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року [19]. У 2020 році підготовлено перший Добровільний національний огляд щодо прогресу України у досягненні ЦСР [20]. Огляд присвячено трансформаційним змінам у суспільстві на шляху до досягнення цілей. У документі наведено підсумки першого етапу системної роботи – адаптації цілей сталого розвитку в Україні, моніторингу та аналізу ключових тенденцій, оцінку ступеня інкорпорації завдань цілей сталого розвитку у стратегічні та програмні документи України. За підсумком 2019 року Україна у цілому досягла прогресу за 15-ма з 17-ти цілей.

Питання виконання ЦСР тісно пов'язано з ефективністю державного управління. У межах проєкту Світового банку Worldwide Governance Indicators (WGI) розраховуються і публікуються сукупні та індивідуальні показники успіху (ефективності) управління та ділового середовища відповідно до ключових рейтингів (індексів):

- індикатор верховенства закону (Верховенство права);
- індикатор ефективності органів державного управління (Ефективність урядування);
- індикатор антикорупційного контролю (Контроль корупції);
- індикатор якості регулювання законодавства (Регуляторна якість);

- індикатор громадянських прав і підзвітності державних органів (Представництво і Підзвітність);

- індикатор політичної стабільності (Політична стабільність та відсутність насилля/тероризму) [2].

Таблиця 1

Індикатори ЦСР України щодо впливу на середовище

Цілі сталого розвитку	Індикатори Цілей сталого розвитку
1	2
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво систем централізованого водопостачання
	Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд
	Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод
	Підвищити ефективність водокористування
	Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами
Ціль 7. Доступна та чиста енергія	Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі
	Забезпечити диверсифікацію постачання первинних енергетичних ресурсів
	Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у національному енергетичному балансі
	Підвищити енергоефективність економіки
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	Забезпечити стійке зростання ВВП
	Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку
	Підвищити рівень зайнятості населення
	Скоротити частку молоді, яка не працює, не навчається, не набуває профнавичок
	Сприяти забезпеченню надійних та безпечних умов праці для всіх працюючих
	Створити можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	Розвивати якісну, надійну, сталу та доступну інфраструктуру
	Забезпечити розширення використання електротранспорту та мережі інфраструктури

продовження табл. 1

1	2
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	Забезпечити доступність дорожньо-транспортної інфраструктури
	Сприяти розвитку високо- та середньовисоко-технологічних секторів переробної промисловості
	Створити фінансову та інституційну системи
	Забезпечити доступність Інтернету
	Забезпечити збільшення участі молоді у наукових дослідженнях
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад	Забезпечити доступність житла
	Забезпечити розвиток поселень і територій
	Забезпечити збереження культурної і природної спадщини
	Забезпечити своєчасне оповіщення населення про надзвичайні ситуації
	Зменшити вплив забруднюючих речовин Розвиток стратегій місцевого розвитку
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	Знизити ресурсоємність економіки
	Зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках
	Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання
Ціль 14. Збереження морських ресурсів	Скоротити забруднення морського середовища
	Забезпечити стале використання і захист морських та прибережних екосистем
	Запровадити ефективне регулювання видобутку морських біоресурсів
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші	Забезпечити збереження, відновлення та стале використання прісноводних екосистем
	Сприяти сталому управлінню лісами
	Відновити деградовані землі та ґрунти
	Забезпечити збереження гірських екосистем
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути	Скоротити поширеність насильства
	Збільшити виявлення постраждалих від торгівлі людьми та всіх форм експлуатації
	Підвищити рівень довіри до суду та забезпечити рівний доступ до правосуддя
	Зміцнити систему запобігання та протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму

продовження табл. 1

1	2
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути	Скоротити незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових матеріалів
	Скоротити масштаби корупції
	Підвищити ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування
	Відновити територію, постраждалу від конфлікту (Донбас)
	Зміцнити соціальну стійкість, сприяти розбудові миру та громадській безпеці

Джерело: на підставі [20]

Інформаційною базою для WGI є більше 30 світових організацій, експертів, використовуючи понад 40 джерел даних, що охоплюють 200 країн. Сукупність показників має на меті охарактеризувати спроможність уряду ефективно формулювати та впроваджувати виважену політику; повага громадян і держави до інститутів, які регулюють економічну та соціальну взаємодію (табл. 2).

Таблиця 2

Індикатори ефективності впливу держави і бізнесу на проблеми середовища в окремих країнах Європи у 2017–2021 роках*

Показники	Країни	2021	2020	2019	2018	2017
1	2	3	4	5	6	7
Верховенство права	<i>Finland</i>	2.06	2.07	2.05	2.07	2.06
	Norway	1.95	1.97	1.98	1.96	2.01
	Denmark	1.94	1.85	1.87	1.64	1.62
	UK	1.43	1.49	1.6	1.63	1.68
	Estonia	1.43	1.37	1.27	1.23	1.28
	Lithuania	1.11	0.99	1.02	0.89	0.99
	Latvia	0.98	0.95	1.01	1.14	1.15
	Poland	0.44	0.53	0.41	0.88	0.82
	Ukraine	-0.66	-0.69	-0.72	-0.74	-0.74
<i>Belarus</i>	-1.1	-1.05	-0.84	-0.88	0.86	
Ефективність урядування	<i>Finland</i>	1.96	1.95	2	2.05	2.01
	Norway	1.84	1.94	1.85	1.88	1.98
	Denmark	2	1.89	1.9	1.84	1.78
	UK	1.28	1.38	1.48	1.39	1.46
	Estonia	1.38	1.34	1.17	1.18	1.11
	Lithuania	1.06	1.06	1.04	1.07	0.96
	Latvia	0.87	0.88	1.1	1.04	0.90

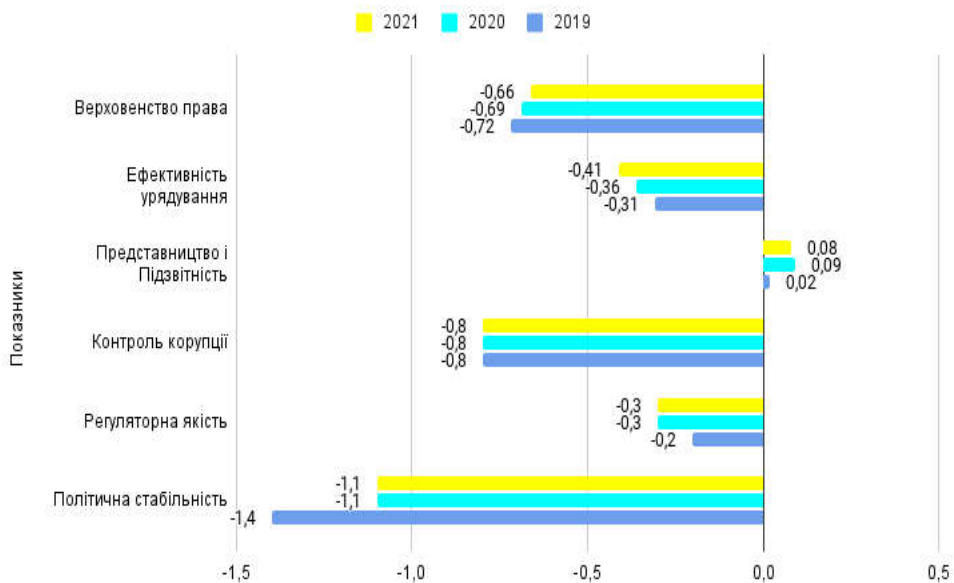
продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7
Ефективність урядування	Poland	0.29	0.38	0.54	0.58	0.58
	Ukraine	-0.41	-0.36	-0.31	-0.44	-0.49
	Belarus	-0.77	-0.73	-0.13	-0.26	-0.32
Представництво і Підзвітність	Norway	1.75	1.72	1.66	1.70	1.69
	Finland	1.62	1.61	1.56	1.58	1.56
	Denmark	1.56	1.52	1.55	1.56	1.52
	UK	1.3	1.25	1.26	1.37	1.36
	Estonia	1.19	1.17	1.18	1.18	1.21
	Lithuania	1.04	1.01	1	0.89	0.99
	Latvia	0.91	0.87	0.86	0.78	0.80
	Poland	0.59	0.62	0.67	0.70	0.78
	Ukraine	0.08	0.09	0.02	-0.04	0.01
	Belarus	-1.58	-1.45	-1.41	-1.37	-1.36

* -2.5 найменше значення; 2.5 найбільше значення

Джерело: на підставі [2]

Як бачимо у табл. 2 та на рис. 2, Україна у 2017–2021 роках має по всіх показниках низькі позиції, дещо вищі індикатори громадянських прав і підзвітності державних органів.

* -2.5 найменше значення; 2.5 найбільше значення

Рис. 2. Індикатори успішності урядування в Україні у 2019–2021 рр.*

Джерело: на підставі [2]

Дослідження індикаторів успішності урядування європейських країн, свідчить про необхідність розробки дієвих механізмів та інструментів впливу уряду і бізнесу на виконання цілей сталого розвитку.

На мікрорівні виділяємо корпоративну соціальну відповідальність, метою якої є соціальна підзвітність бізнесу перед собою, своїми партнерами, працівниками та громадськістю, що охоплює різні напрями як соціальний захист, здоров'я, культуру, безпеку, відпочинок, благочинність, використання ресурсів інше.

Міжнародна аудиторська компанія KPMG відслідковує впровадження бізнесом 17 ЦСР ООН з моменту їх запуску в 2015 році. Проведене KPMG опитування бізнесу щодо сталого розвитку викликало сильний резонанс. Якщо у 2017 році меншість великих світових компаній G250 і N100 пов'язали свою господарську діяльність із ЦСР у своїй корпоративній звітності, то вже через три роки, у 2020 році, значна більшість вказаних респондентів звітує про виконання певних цілей сталого розвитку: понад дві третини (69 відсотків) N100 і майже три чверті (72 відсотки) G250 [21]. За останні 2 роки (2021 і 2022) спостерігаємо лише поступове зростання [22]: 2-відсоткове збільшення N100 (до 71 відсотка) та 2 відсотки збільшення в G250. Три чверті G250 тепер звітує про відповідність ЦСР. При цьому 10 відсотків компаній звітують про виконання всіх 17 ЦСР [22]. Три ЦСР залишаються найпопулярнішими щодо виконання компаніями: Ціль 8. Гідна праця та Економічне зростання; Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво і Ціль 13. Кліматичні зміни. Небагато компаній віддають пріоритет наступним трьом цілям розвитку: Ціль 2. Подолання голоду; Ціль 14. Збереження водних ресурсів; Ціль 15. Збереження екосистеми суші.

Дослідження KPMG 2022 звітності сталого розвитку [22] свідчить про зростання уваги компаній до соціальних аспектів бізнесу. Зараз майже половина компаній G250 (49 відсотків) та N100 (43 відсотки) визнали у звітності соціальні елементи ризиком для бізнесу. При чому до ризику для бізнесу названі питання залучення /активності громади, безпеки та праці тощо. Компанії, що звітувались про сталий розвиток, вважають за краще використовувати нарративний опис для соціальних впливів, а не надавати кількісні дані, що впливає на якість і повноту розкриття інформації у звітності про сталий розвиток.

Об'єктивною причиною неналежного або неповного розкриття інформації про сталий розвиток бізнесу є відсутність єдиних стандартів виміру прогресу та стійкості компанії. На сьогодні існує значна кількість рекомендацій/вимог громадських професійних

організацій та інститутів щодо звітності сталого розвитку (ESG-звітності). До найзначніших належать Глобальна ініціатива зі звітності (GRI); Міжнародна рада інтегрованої звітності (IIRC); Рада зі стандартів розкриття клімату (CDSB); Рада стандартів бухгалтерського обліку сталого розвитку (SASB) та Спеціальна група з розкриття фінансової інформації, пов'язаної з кліматом (TCFD). Окрім того, планується обговорювати та коментувати протягом 2022 року випущений у травні 2021 році стандарт МСФЗ «Коментар керівництва» (Exposure Draft ED/2021/6 Management Commentary). Очікуємо рекомендації кращої світової практики щодо нового практичного звіту.

За даними офісу KPMG Україна більшість вітчизняних компаній не звітують щодо сталого розвитку. Ті компанії, що це роблять, готують звіти з корпоративно-соціальної відповідальності (КСВ) або мають на своєму сайті відповідний розділ та розміщують новини. Великі компанії в Україні готують нефінансові річні звіти, використовуючи GRI Standards [23] або/і за вимогами Глобального Договору ООН [24]. За законодавством України [25] великі компанії зобов'язані з 2018 року подавати Звіт про управління, де питання сталого розвитку розкривається лише частково.

Висновки і перспективи подальших розвідок. 17 Цілей Сталого Розвитку були представлені ООН як план досягнення кращого та більш сталого майбутнього для всіх шляхом подолання глобальних викликів, включаючи бідність, нерівність, зміну клімату, погіршення стану навколишнього середовища, мир і справедливість. Відтоді багато компаній прийняли ЦСР як керівництво для своїх програм сталого розвитку. Звітність про сталий розвиток стала універсальною практикою в усьому світі.

Соціальна відповідальність набуває особливого значення в період, коли світ потерпає від пандемії та війни. Обізнаність людей про права, державні і недержавні програми, відповідальність, пріоритети громади, виявлення нових проблем та їх вирішення наразі набувають життєво важливих смислів. Соціальна підзвітність як механізм регулювання та підтримання соціальної справедливості набуває все більшого поширення у світі і як інструмент громадського контролю державних структур, і як інструмент, що сприяє відповідальності бізнесу. Глобальні виклики роблять соціальну підзвітність незамінною для запобігання конфліктів, що дає можливість громадськості впливати на стійкість розвитку світової економіки і політики та дотримуватись етики у вирішенні національних проблем. Важливість соціальної підзвітності

виявляється також у забезпеченні відкритості і прозорості діяльності урядів, корпорацій, а також доступності інформації для громадськості. Отже, обов'язковість підготовки вітчизняними суб'єктами господарювання звітності сталого розвитку є поза сумнівом.

Проте складність регламентування звітності сталого розвитку полягає у необхідності врахування у ній потреб різного рівня: глобальних, національних, місцевих. Для відображення запитів суспільства українським компаніям на сьогодні варто використовувати GRI Standards або Глобального Договору ООН; вимоги національному виміру до розкриття інформації про сталий розвиток – у Стратегії Сталого розвитку України. Вочевидь звітність зі сталого розвитку повинна враховувати не лише запити суспільства і держави, а й інтереси місцевої громади. Щодо публікації та відкритості для громадськості звітів про сталий розвиток, то це беззаперечна вимога часу і громадянського суспільства, яка, на жаль, в умовах війни в Україні не може бути виконана повною мірою.

1. Herman E. Daly Beyond Growth. The Economics of Sustainable Development. 1996. URL: <http://pinguet.free.fr/daly1996.pdf> (дата звернення: 04.11.2021).
2. Shevchuk V. Permanence of Economic Thinking and Management: Principles of Sustainable Controllability. Social and economic changes of contemporary society : monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. 312 p.
3. Дипиаза С. (мл.), Р. Экклз. Будущее корпоративной отчетности. Как вернуть доверие общества. М. : Альпина Паблишер, 2003. 212 с.
4. Корягін М. В. Бухгалтерський облік в системі управління соціально відповідальним підприємством. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації* : зб. наук. праць. 2017. № 2. С. 50–57.
5. Інтегрована звітність в контексті євроінтеграції України: сучасний стан, перспективи розвитку та запровадження : монографія / за заг. ред. Савченка Т. Г., Гриценко О. І. Суми : Видавництво «Винниченко М.Д». 2018. 143 с.
6. Корпоративна соціально-екологічна відповідальність та партнерство стейкхолдерів задля сталого розвитку : колективна монографія. *Екологічна та соціальна відповідальність суб'єктів господарювання: впливи на становлення новітньої облікової парадигми*. Суми : Сумський державний університет, 2019.
7. Cardial I. R. G. The Influence of Economic Theories on Sustainable Development. Católica Porto Business School Janeiro de 2017.
8. Jabareen, Y. A New Conceptual Framework for Sustainable Development. *Environ Dev Sustain*. 2008. 10, 179–192. URL: <https://doi.org/10.1007/s10668-006-9058-z> (дата звернення: 06.10.2022).
9. Драгомирецька Н. М. Концепції сталого розвитку: теоретико-історичний аспект. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2019. Вип. 1(40). С. 6–12.
10. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України Б. Є. Патона. К. : Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». 2012. 72 с. URL: http://ecos.kiev.ua/share/upload/Dopovid_nacionalna_paradygma_stalogo_rozvytku.pdf (дата звернення: 09.11.2022).
11. The Limits to Growth. A Report for the Club of Roma's Project on the predicament of mankind. New York, 1972. 211 p. URL:

<http://www.donellameadows.org/wp-content/userfiles/Limits-to-Growth-digital-scan-version.pdf> 3. (дата звернення: 06.10.2022). **12.** Rio Declaration on Environment and Development. Rio Declaration on Environment and Development 14 June 1992. URL: <http://www.un-documents.net/rio-dec.htm> (дата звернення: 29.03.2022). **13.** United Nations Millennium Declaration. Resolution adopted by the General Assembly A/Res/55/2 (18 September 2000). URL: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcom/A_RES_55_2.pdf (дата звернення: 06.10.2022). **14.** Johannesburg Declaration on Sustainable Development, A/CONF.199/20, Chapter I, Resolution 1, Annex. URL: <http://www.un-documents.net/johannesburg-declaration.pdf> (дата звернення: 06.10.2022). **15.** Johannesburg Plan of Implementation, in A/CONF.199/20, Chapter I, Resolution 2, Annex. URL: <http://www.un-documents.net/jburgpln.htm> <http://www.un-documents.net/jpoi.pdf> (дата звернення: 29.10.2022). **16.** The Future We Want. Outcome document of the United Nations Conference on Sustainable Development. Rio de Janeiro, Brazil, 20–22 June 2012. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/733FutureWeWant.pdf> (дата звернення: 09.11.2022). **17.** Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/Agenda2030-eng.pdf> (дата звернення: 06.10.2022). **18.** Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь. URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/%d0%9d%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%be%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0%20%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%b2%d1%96%d0%b4%d1%8c%20%d0%a6%d0%a1%d0%a0%20%d0%a3%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b8_%d0%bb%d0%b8%d0%bf%d0%b5%d0%bd%d1%8c%202017%20ukr.pdf (дата звернення: 29.03.2022). **19.** Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 29.10.2022). **20.** Sustainable Development Goals: Ukraine. Voluntary National Review. URL: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26295VNR_2020_Ukraine_RepRep.pdf (дата звернення: 29.10.2022). **21.** KPMG Survey of Sustainability Reporting Desember 2020 The Time has come 2020. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/11/the-time-has-come.pdf> (дата звернення: 06.10.2022). **22.** KPMG Survey of Sustainability Reporting October 2022 Big shifts, small steps. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/10/ssr-small-steps-big-shifts.pdf> (дата звернення: 06.10.2022). **23.** RI Sustainability Reporting Standards. GRI Standards. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/> (дата звернення: 06.10.2022). **24.** SDG Compass. The Guide for business action on the SDGs . URL: https://d306pr3pise04h.cloudfront.net/docs/issues_doc%2Fdevelopment%2FSDGComFSDG.pdf (дата звернення: 06.10.2022). **25.** Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 06.10.2022).

REFERENCES:

1. Herman E. *Daly Beyond Growth. The Economics of Sustainable Development*. 1996. URL: <http://pinguet.free.fr/daly1996.pdf> (data zvernennia: 04.11.2021).
2. Shevchuk V. *Permanence of Economic Thinking and Management: Principles of Sustainable Controllability. Social and economic changes of contemporary society* : monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. 312 p.
3. Dipiazza S. (ml.), R. Ekklz. *Buduschee korporativnoy otchetnosti. Kak vernut doverie obschestva*. M. : Alpina Pablsher, 2003. 212 s.
4. Koriahin M. V. *Bukhhalterskyi oblik v systemi upravlinnia sotsialno vidpovidalnym pidpriemstvom. Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audyt: problemy teorii, metodolohii, orhanizatsii* : zb. nauk. prats. 2017. № 2. S. 50–57.
5. *Intehrovana zvitnist v konteksti yevrointehratsii Ukrainy: suchasnyi stan, perspektyvy rozvytku ta zaprovadzhennia* : monohrafiia / za zah. red. Savchenka T. H., Hrytsenko O. I. Sumy : Vydavnytstvo «Vynnychenko M.D». 2018. 143 s.
6. *Korporatyvna sotsialno-ekolohichna vidpovidalnist ta partnerstvo steikkholderiv zadlia staloho rozvytku* : kolektyvna monohrafiia. *Ekolohichna ta sotsialna vidpovidalnist subiektiv hospodariuvannia: vplyvy na stanovlennia novitnoi oblikovoi paradyhmy*. Sumy : Sumskyi derzhavnyi universytet, 2019.
7. Cardial I. R. G. *The Influence of Economic Theories on Sustainable Development*. Católica Porto Business School Janeiro de 2017.
8. Jabareen, Y. *A New Conceptual Framework for Sustainable Development*. *Environ Dev Sustain*. 2008. 10, 179–192. URL: <https://doi.org/10.1007/s10668-006-9058-z> (data zvernennia: 06.10.2022).
9. *Drahomyretska N. M. Kontseptsii staloho rozvytku: teoretyko-istorychnyi aspekt. Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*. 2019. Vyp. 1(40). S. 6–12.
10. *Natsionalna paradyhma staloho rozvytku Ukrainy / za zah. red. akademika NAN Ukrainy B. Ye. Patona. K. : Derzhavna ustanova «Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy»*. 2012. 72 s. URL: http://ecos.kiev.ua/share/upload/Dopovid_nacionalna_paradygma_stalogo_rozvytku.pdf (data zvernennia: 09.11.2022).
11. *The Limits to Growth. A Report for the Club of Romas Project on the predicament of mankind*. New York, 1972. 211 p. URL: <http://www.donellameadows.org/wp-content/userfiles/Limits-to-Growth-digital-scan-version.pdf> 3. (data zvernennia: 06.10.2022).
12. *Rio Declaration on Environment and Development*. Rio Declaration on Environment and Development 14 June 1992. URL: <http://www.un-documents.net/rio-dec.htm> (data zvernennia: 29.03.2022).
13. *United Nations Millennium Declaration. Resolution adopted by the General Assembly A/Res/55/2 (18 September 2000)*. URL: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcom/A_RES_55_2.pdf (data zvernennia: 06.10.2022).
14. *Johannesburg Declaration on Sustainable Development, A/CONF.199/20, Chapter I, Resolution 1, Annex*. URL: <http://www.un-documents.net/johannesburg-declaration.pdf> (data zvernennia: 06.10.2022).
15. *Johannesburg Plan of Implementation, in A/CONF.199/20, Chapter I, Resolution 2, Annex*. URL: <http://www.un-documents.net/jburgpln.htm> <http://www.un-documents.net/jpoi.pdf> (data zvernennia: 29.10.2022).
16. *The Future We Want. Outcome document of the United Nations Conference on Sustainable Development. Rio de Janeiro, Brazil, 20–22 June 2012*. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/733FutureWeWant.pdf> (data zvernennia: 09.11.2022).
17. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015*. URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/Agenda2030-eng.pdf> (data zvernennia: 06.10.2022).
18. *Tsili staloho rozvytku: Ukraina. Natsionalna dopovid*. URL:

https://mepr.gov.ua/files/docs/%d0%9d%d0%b0%d1%86%d1%96%d0%be%d0%bd%0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0%20%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%b2%d1%96%d0%b4%d1%8c%20%d0%a6%d0%a1%d0%a0%20%d0%a3%d0%ba%d1%80%d0%b0%d1%97%d0%bd%d0%b8_%d0%bb%d0%b8%d0%bf%d0%b5%d0%bd%d1%8c%202017%20ukr.pdf (data zvernennia: 29.03.2022). **19.** Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.09.2019 № 722/219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (data zvernennia: 29.10.2022). **20.** Sustainable Development Goals: Ukraine. Voluntary National Review. URL: https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/26295VNR_2020_Ukraine_RepRep.pdf (data zvernennia: 29.10.2022). **21.** KPMG Survey of Sustainability Reporting Desember 2020 The Time has come 2020. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/11/the-time-has-come.pdf> (data zvernennia: 06.10.2022). **22.** KPMG Survey of Sustainability Reporting October 2022 Big shifts, small steps. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2022/10/ssr-small-steps-big-shifts.pdf> (data zvernennia: 06.10.2022). **23.** RI Sustainability Reporting Standards. GRI Standards. URL: <https://www.globalreporting.org/standards/> (data zvernennia: 06.10.2022). **24.** SDG Compass. The Guide for business action on the SDGs . URL: https://d306pr3pise04h.cloudfront.net/docs/issues_doc%2Fdevelopment%2FSDGComFSDG.pdf (data zvernennia: 06.10.2022). **25.** Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 16 lypnia 1999 roku № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (data zvernennia: 06.10.2022).

Pozniakovska N. M. ^[1; ORCID ID: 0000-0003-4016-8935],
Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor,
Miklukha O. L. ^[1; ORCID ID: 0000-0003-0618-3277],
Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor

¹*National University of Water and Environmental Engineering, Rivne*

SOCIAL RESPONSIBILITY AND ACCOUNTABILITY OF BUSINESS AND THE GOVERNMENT FOR THE CIVIL SOCIETY DEVELOPMENT

The article examines the concept of sustainable development in relationship with the social responsibility of the community, the authorities institutions and business, this is an important factor in the development of each country economy and the world as a whole. In this context, the development of proposals accounting and analytical support for management decisions related to social responsibility appears as a necessary component of open society.

Scientific studies of sustainable development and its reporting testify to growing attention to social aspects of business. Large companies admit that neglecting the issues of involvement and activity of the community, occupational safety are important risks. However, reporting in big companies presents the social aspects of its activity with a descriptive data nature, without quantitative data, which affects the quality and completeness

of information disclosure. Most Ukrainian companies do not report on Sustainable Development and SDGs. A Management Report filed by some companies only partially reveals the issue of Sustainable Development and SDGs. Objective the reason for improper or incomplete disclosure of information about the company business development is the lack of uniform standards for measuring progress and sustainability of the company. Instead, there are a significant number of recommendations/ requirements of the public professional organizations and institutes regarding Sustainable Development Reporting (Global Reporting Initiative (GRI); International the Integrated Reporting Council (IIRC); Climate Disclosure Standards Board (CDSB); Sustainable Development Accounting Standards Board (SASB), Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD), etc.).

Monitoring of data on the state of implementation of sustainable development goals was carried out development in the world and in Ukraine in terms of social responsibility, for using Governance and Business Environment Indicators: the Rule of Law; Government Effectiveness; Control of Corruption; Regulatory Quality; Voice and Accountability; Political Stability. Offered improvement of accounting and analytical support for the fulfillment of goals sustainable development for making appropriate management decisions and defined perspectives of sustainable development reporting.

Keywords: sustainability; social responsibility; sustainable development goals; sustainable development reporting; social reporting; Environmental; Social; and Governance standards (ESG); ESG reporting.

Отримано: 14 грудня 2022 року
Прорецензовано: 19 грудня 2022 року
Прийнято до друку: 23 грудня 2022 року